

**uvádza
film Jara Vojteka**

PRESS KIT

**/Základné informácie, Synopsa filmu, Príbeh filmu, Režisérova explikácia,
O spoločnosti LEON Productions, Rozhovory s tvorcami a ich profily,
Záverečné titulky filmu/**

**www.hranica.sk
www.leonproductions.sk**

ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE

Názov filmu: Hranica

Anglický názov filmu: The Border

Krajina pôvodu a rok výroby: Slovenská republika, 2009

Producentická spoločnosť: LEON Productions, spol. s r.o.,

Jadranská 41, 841 01 Bratislava

Tel: 02 6453 3992, Mobil: 0905 609 173, Fax: 02 6446 2784,

e-mail: leon@leonproductions.sk,

www.leonproductions.sk

Distribútor filmu v Slovenskej republike: Asociácia slovenských filmových klubov

Brnianska 33, 811 04 Bratislava

Tel: 02 54652018-19, Fax: 02 5465 2017,

e-mail: asfk@mail.t-com.sk

www.asfk.sk

Film bol realizovaný s finančnou podporou :

Ministerstvo kultúry SR

Úrad vlády SR

Nadácia pre otvorenú spoločnosť – Open Society Fund

Svetová premiéra: 28.10.2009, Medzinárodný filmový festival dokumentárnych filmov Jihlava

Slovenská premiéra: 11.11.2009, Dom kultúry Zrkadlový háj, Bratislava

Noticka filmu: Dokument o nezmyselnej hranici, ktorá rozdelila dedinu Slemence aj ľudské osudy na dlhé desaťročia.

Webstránka filmu: www.hranica.sk, www.border.sk

Minutáž: 72 min.

Formát: 35 mm, 1:1,85

Zvuk: Dolby Stereo

Počet filmových kópií: 5 /3 so slovenskými titulkami, 2 s anglickými titulkami, 1 s maďarskými titulkami/

Réžia: Jaroslav Vojtek

Producent: Mario Homolka, Dávid Čorba

Námet: Jaroslav Vojtek

Scenár: Jaroslav Vojtek, Marek Leščák

Kamera: Tomáš Stanek, Jaroslav Vojtek,

Strih: Maroš Šlapeta, Zuzana Cséplő

Zvuk: Jaro Vojtek, Tobiáš Potočný

Mix zvuku: Marek Lacena

Hudba: Peter Groll

Produkcia: Dávid Čorba

Vo filme vystupovali:

Peter Lizák

Tibor Tóth

Štefan Tóth

Pál Bocsárszky ako Vince Tóth

Rebeka Kuiková

Alexander Gilányi

Rebeka Gilányiová

Elena Hornyáková so synom

obyvatelia obcí Malé Slemence a Veľké Slemence

SYNOPSIS

Po II. svetovej vojne bola Zakarpatská Rus (východná časť Československa) pridelená vtedajšiemu Sovietskemu zväzu a novú štátnu hranicu, nakreslenú politikmi v Moskve, vytýčila nekompromisne Červená armáda. Československá obec Slemence mala tú smolu, že stála novej hranici v ceste. Jej obyvatelia sa zrazu ocitli rozdelení do dvoch častí. Jedna časť ostala v Československu a druhá pripadla Sovietom. Násilne boli rozdelené rodiny, rodičia od detí, milenci a priatelia. Ale aj majetky, či dokonca mŕtvi na cintoríne...

Začala história Veľkých a Malých Slemeniec, rozdelených umelou hranicou z ostnatého drôtu, so strážnymi vežami a bez hraničného prechodu. Železná opona uprostred komunistického tábora...

Slobodné otvorenie malého hraničného prechodu po 60-tich rokoch prišlo neskoro. Blízki príbuzní umreli tesne pred otvorením a mladí ľudia vidia v „prirodzenej“ hranici príležitosť pre rýchlo zarobené peniaze čiernym obchodom a prevádzacstvom. 21.decembra 2007 sa táto hranica stala východnou hranicou Schengenu...

Hranica časom vytvorila z jednej komunity dva úplne odlišné svety.

PRÍBEH FILMU

Keď sa v novembri 1944 sovietske vojská dostali na Podkarpatskú Rus, najvýchodnejšiu časť vtedajšieho Československa, v Užhorode na zjazde komunistov bolo odhlasované pripojenie tejto oblasti k Sovietskemu zväzu. Sovietska armáda vzápätí toto územie anektovala. 29. júna 1945 bola formálne uzavretá sovietsko-československá dohoda, ktorou sa tento stav potvrdil.

Moskva sa zaviazala rešpektovať vnútorné poriadky Československa, avšak sovietski vojaci sa na slovenskom území správali násilne ako na území dobytom.

Tento politický akt znamenal pohromu pre obyvateľov dediny Slemence, ktorá bola v noci 30.8.1946 rozdelená Červenou armádou na dve časti. Jedna časť, Veľké Slemence zostala na Slovensku /vtedajšie Československo/, druhá dostala názov Malé Slemence a pripadla Ukrajine /vtedajší Sovietsky zväz/.

Ostnatý drôt, bezohľadne natiiahnutý medzi domy, rozdelil nielen cintorín, majetky, ale aj najbližšie rodiny na desiatky rokov, niekedy dokonca navždy. Vyskytli sa prípady, keď rodičia zostali na jednej strane a deti na druhej...

Rozdelenie dediny neznamenal iba rozdelenie domov, ale aj pozemkov, na ktorých obyvatelia hospodárili. Tie prepadli v prospech príslušného štátu.

V roku 1949 bol zavedený do vyše trojmetrového plotu elektrický prúd. Na strážnych vežiach pribudli guľomety a rôzne signalizačné zariadenia. Napriek týmto opatreniam prebiehala medzi príbuznými živá komunikácia. Využívali pri tom skutočnosť, že väčšina obyvateľov dediny ovláda maďarčinu, ktorej hraničiari nerozumeli. Správy si väčšinou oznamovali cez drôty počas prác na poli – spevom. Vždy sa vedelo, kto umrel, kto sa práve narodil a kto má svadbu. Navštíviť sa však nemohli...

Pani Kujíková bola v čase rozdelenia dediny dievčaťom, prázdniny trávila u babky na slovenskej strane, odkiaľ sa už nemohla vrátiť naspäť k rodičom.

Pohreb vlastnej matky zažila len cez ostnatý drôt. Mama videla svoju dcéru v deň sobáša len z diaľky. Aj prvorodeného vnuka mohla dcéra ukázať rodičom len cez vysoký plot. „Máš krásneho syna“, povedali.

Pán Tóth zo slovenskej strany dediny rozpráva:

„Keď sme boli malé deti, vojaci nás lákali na cukríky k hranici. Potom nás odovzdali na úrady a za úspešný zásah na čiare dostávali opušťáky. Každý chcel z tohto blázinca vypadnúť. Ja som išiel študovať do Bratislavy, ale kamaráti, čo tu ostali, iba pijú. Zopár sa ich pridalo k pašerákovi gasolinu, predávajú ho za sedemnášť korún alebo k prevádzačským bandám, aby aspoň niečo zarobili. Jednému kamarátovi sa to stalo osudným, zatkli ho kukláči.“

Ďalší z príbehov Tibora Tótha:

„Ku koncu osemdesiatych rokov sme vždy, keď sme sa vracali zo zábavy, prišli ku hranici. Najprv sme ale zistili, či je vo veži ozajstný vojak, alebo taká ušitá bábka navlečená do uniformy, ukrajinský hraničiar ju tam dávali, keď išli piť. Ak bola vo veži bábka, obrátili sme sa chrbtom k hranici, a cúvali sme po vyhladenom piesku až k plotu, takže to vyzeralo akoby k nám niekto ušiel. Potom sme vyliezli na strechy a spustili poplašné...Rehotali sme sa na tých opitých Rusoch, akí sú z toho zblbnutí...“

Pani Hornyaková býva tiež na Slovensku, jej rodný dom stál presne na mieste, kadiaľ ide hranica. Z úcty rodine a z lásky k tomuto kúsku zeme, zasadila sem kríž. Chodila sa k nemu pomodliť, zaspomínať si... Cesta na druhú stranu hranice po desiatich rokoch bola dlhá, čakanie v rade na hraničnom prechode nekonečné. Na miesto vzdialené šesť metrov musela prejsť 250 kilometrov. Svoj kríž hľadala márne, na jeho mieste vyrástli toalety pre colníkov.

Gaštan, strom jej otca tiež zoťali a odviezli, vždy si z neho na pamiatku doniesla domov aspoň pár gaštanov. Hranica zničila symboly minulosti, aj vieru v budúcnosť.

Peter Gilanyi, najstarší obyvateľ Slemeniec bol kedysi komunistickým funkcionárom. Komunistické periodiká majú v jeho dome čestné miesto priamo pod obrazom Ježiša Krista.

Je nielen kronikárom dediny. Udalosti, ktoré sa dejú na hranici musí prerozprávať aj svojej nevidiacej manželke. Tá už druhú stranu na vlastné oči nikdy neuvidí, hoci otvorenie hranice očakáva rovnako ako všetci obyvatelia.

Pán Lizák, býva iba zopár metrov od hranice, v poslednom dome Veľkých Slemeniec. Prežil v ňom celý život a ako sa hranica posúvala, stával sa postupne občanom ČSR, Maďarskej republiky, päť týždňov bol občanom ZSSR, neskôr ČSSR, ČSFR a v súčasnosti je občanom Slovenskej republiky.

Stále na tom istom mieste, dvore, záhrade...v tej istej kuchyni sa ocitol v šiestich štátoch...

Obyvatelia Malých Slemeniec rozprávajú, že pričlenenie k Sovietskemu zväzu bolo najväčším nešťastím ich života. V rámci Stalinovho sťahovania národov bolo mnoho z nich odvedených do lágrov alebo vysídlených do iných častí Sovietskeho zväzu. Na ich miesta boli privezené ruské rodiny. Cieľom bolo oslabenie miestnej komunity, spretfhanie väzieb medzi oboma stranami hranice a odsun demokraciou „nakazených“ obyvateľov z Československa...

Vince Toth z Malých Slemencov na Ukrajine spomína:

„To bolo najhoršie, čo sa mohlo stať, že nás Rusi zabrali. Môjho otca, ktorý sa narodil roku 1897 dali do lágra. On bol najstarší z tých, ktorých vzali. Tam aj umrel. Stalin dal totiž príkaz, zozbierať podozrivých Maďarov...“

Ku koncu päťdesiatych rokov prišlo k zmierneniu ostrahy, veriaci gréckokatolíckeho vyznania sa mohli v nedeľu zúčastniť omše v Malých Slemencoch. Ľudia prechádzali cez strážnu vežu a vojaci si vždy zapísali ich presný počet.

Po vzniku samostatnej Slovenskej republiky v rámci plnenia Schengenských dohôd slovenskú časť hranice posilnili vojaci a voči obyvateľom Ukrajiny bola zavedená vízová povinnosť. Ukrajinská strana reagovala na toto opatrenie recipročne. Pri žiadosti o drahé víza obyvatelia Slemeniec zasa nacestujú stovky kilometrov, či už do Bratislavy, alebo Kyjeva. Kvôli ilegálnym migrantom sa zase natiahol nový plot, v strážnych vežičkách znovu hliadkujú vojaci. Tajné prechody hranice organizuje najmä ukrajinská prevádzačská mafia. Tá už v okolí obce kúpila niekoľko domov a využíva ich ako prvé úkryty pre utečencov na slovenskom území. V dôsledku zlej ekonomickej situácie opúšťa Veľké Slemence čoraz viac mladých ľudí. V dedine ani v blízkom okolí nie sú takmer žiadne pracovné príležitosti. Navyše sa čoraz viac vyskytujú prípady, keď podnikatelia radšej zamestnajú Ukrajinca, ktorému zaplatia menej a nemusia za neho odvádzať sociálne dávky.

REŽISÉROVA EXPLIKÁCIA

Film rozpráva príbeh dediny Slemence ležiacej na Slovensko – Ukrajinskej hranici, ktorá bola v r.1945 násilne rozdelená na dve časti. Jedna časť pripadla vtedajšiemu Sovietskemu zväzu a druhá Československu. Tento stav trvá doteraz.

Po skončení II. Svetovej vojny v 1945 Sovietske vojska zabrali územie vtedajšieho Československa do sovietskeho bloku. Tento akt znamenal pre obyvateľov dediny pohromu. Ostatný drôt, bezohľadne natiahnutý medzi domy, rozdelil nielen cintorín, majetky, ale aj najbližšie rodiny na desiatky rokov, niekedy dokonca navždy. Vyskytli sa prípady, keď rodičia zostali na jednej strane a detí na druhej...Na hranici ostali vojaci z guľometmi v drôte bola električka...

Rozdelenie dediny neznamenal iba rozdelenie domov, ale aj pozemkov, na ktorých obyvatelia hospodárili. Tie prepadli v prospech príslušného štátu.

Téma filmu sa dá charakterizovať 4 paradoxmi :

- 1.Ostro strážená hranica nebola hranicou medzi znepriateľenými štátmi, ale medzi štátmi, ktoré patrili do „spriateľeného“ socialistického tábora.
- 2.V roku 2008, v čase spájania európskych krajín sa stáva hranica ešte viac stráženou, pretože sa stáva hranicou Schengenskou.
- 3.Aj keď sa hranica po 60-tich rokoch spriechodnila, rodinné vzťahy sa už nenapravia, lebo sú nadobro rozdelené.
- 4.Hranica cez dedinu je porovnateľná s berlínskym múrom, s tým rozdielom, že berlínsky múr nakoniec padol, ale hranica medzi Slemencami stále existuje.

Ťažký osud postihol tisícky ľudí, ale príbeh rozdelenej dediny je prerozprávaný cez jednotlivé osudy ľudí.

Pani Kujíková bola v čase rozdelenia dediny dievčaťom, prázdniny trávila u babky na terajšej slovenskej strane, odkiaľ sa už nemohla vrátiť k rodičom. Jej matka svadbu, deti videla len z druhej strany ostnatého drôtu. Pani Kujíková na pohreb svojho otca nemohla ísť, sledovala ho iba z diaľky, zo strany Sovietskeho Zväzu.

Film je nakrúcaný časozbernou metódou. Od roku 2001 po 2007. Tento čas zaznamenáva udalosti, ako referendum do EU, vstup do EU, otvorenie prechodu na hranici, vybudovanie Schengenu. V tom to čase sú zakomponované osudy miestnych ľudí.

Dom pani Hornyákovej stál presne na mieste, kadiaľ prechádza hranica. Na pamiatku rodičov postavila na miesto kríž....Pri otvorení prechodu jej zničili kríž a postavili tam WC búdky pre vojakov. Hranica zničila symboly minulosti a vieru v budúcnosť.

Šesťdesiat ročný pán Gilanyi sa už tri roky stará svoju slepú manželku. Tesne pred otvorením prechodu umiera a jeho manželka žije v ústave. Ale za manžela si splnila sen, že aj ako slepá ohmatá nový prechod na druhú stranu.... Vo filme vystupuje sedem postáv, ktorá rozpráva o tragédií tejto hranici.

Film rozpráva o tom, že akékoľvek vytváranie hranice medzi ľuďmi, prináša len bolesť a utrpenie....

O SPOLOČNOSTI LEON PRODUCTIONS

Filmová a televízna spoločnosť LEON Productions, spol. s r.o. bola založená v roku 1998. Špecializuje sa na tvorbu a výrobu:

- dokumentárnych filmov

/dokumentárne filmy Akvárium (2001), My zdes (2005) a Klimatické zariadenie má poruchu (2006) získali viacero ocenení doma i v zahraničí, film Hranica je druhým celovečerným filmom spoločnosti/

- televíznych formátov

/vedomostný kvíz Duel a Duel šampiónov pre Slovenskú televíziu 2006-2007, televízna relácia Nové bývanie pre TV JOJ 2007-2009/

- korporátnych a prezentačných filmov

/Slovak Telecom, VÚB, Orange Slovensko, Heineken Slovensko, Ballymore Properties, SPA Piešťany atď./

ROZHOVORY S TVORCAMI FILMU A ICH PROFILY

ROZHOVOR S JAROM VOJTEKOM, scenáristom, režisérom a kameramanom filmu

Ako ste sa dostali k dedinke Slemence a smutnému príbehu jej obyvateľov?

Keď som študoval na VŠMU, tak som sa kamarátil aj s hercami, lebo vtedy sme boli na Ventúrskej všetci na kope. No a raz vtedy známom podniku Depreso som popíjal so študentom herectva Tiborom Tóthom a začal mi rozprávať že žije v dedinke, ktorá je rozdelená na polovicu, medzi Ukrajinou a Slovenskom už šesťdesiat rokov a ako chlapec mal túžbu prejsť cez celú dedinku na bicykli, ale nedalo sa. Myslel som si že sme toho dosť popili, ale keď som sa do Slemeniec vybral, tak som zistil, že to je bohužiaľ pravda....A tak som sa začal o dedinku intenzívne zaujímať a paralelne s nakrúcaním filmu My zdes som začal v roku 2001 nakrúcať aj Hranicu.

Keď ste začínali s nakrúcaním, aká bola vaša predstava o filme? Menila sa počas nakrúcania?

Toto bol zo začiatku pre mňa veľký problém. Ako uchopiť tému, ako sa na hranicu pozrieť. Veľmi dlho som chodil do Slemeniec len tak rozprávať sa s ľuďmi, dostať sa k niečomu, od čoho by som sa odrazil. Historky ktoré som okolo hranice nazbieral boli všetko minulosťou a film mi vyznieval stále veľmi staticky. Nechcel som rôznymi obrazovými vykonštruovanými situáciami prerozprávať príbeh Hranice. Prišlo mi to veľmi umelé, ale hlavne ja mám rád film postavený na autentických situáciách, ktoré dýchajú životom, človečinou. Je to myslím si ťažší a komplikovanejší spôsob, ale zachytiť niečo čo sa vás dotkne silou neopakovateľnosti autentického pocitu, to že máte pocit akoby ste to s tými ľuďmi preživali je stále pre mňa neopakovateľná výzva. Tak sa mi podarilo nájsť postavy, ktoré doteraz umelo vytvorená Hranica zasahuje do životov miestnych ľudí. A tak som začal zachytávať ich osudy. A ako sa menili osudy počas nakrúcania, tak sa menila aj predstava o filme. Riskoval so tým , že ich vývoj som zaznamenával, tak ako sa menila aj situácia na hranici. Moja predstava sa naplnila a dúfam, že si v nej diváci nájdu aj niečo pre seba. Lebo verím tomu, že čím intímnejšia, subjektívnejšia je moja predstava vo filme tým som

univerzálnejší a otvorenejší. Otázne je aké široké divácke pole oslovím, lebo keď nakrúcam nemyslím na diváka, ale riešim seba. O to som šťastnejší keď film niekoho osloví. Nehovorím že nedávam vo filme základné komunikačné prvky. Ide mi o to diváka ťahať, prekvapovať, aby netušil kedy bude koniec. Aby ho to zarazilo a tým nenechalo chladným. Aby katarzia v ňom bola ešte keď pôjde s kina, aby nedostal len to čo žiada, ale aj niečo navyše, s čím nerátal. Aby sa cez film veľa o mne dozvedel, ako vidím svet a veci okolo seba.

Aké posolstvo ste chceli filmom Hranica pretlmočiť divákovi?

Chcel som sa zamyslieť nad absurdnosťou vytvárania akýchkoľvek hraníc. O tom aký je človek, jednotliviec sám bezmocný aj v tejto dobe nad mocenskými rozhodnutiami či už štátu, alebo vyšších záujmov. Kde je v dnešnej dobe človek ako identita, neopakovateľný, jediný so svojimi životnými príbehmi? Čo je to jednotliviec v dnešnej dobe, ktorá je stelesnením masovosti? Sám človek voči priestoru, v ktorom žije. O jeho živote sa možno rozhoduje úplne niekde inde a on nemá na to dosah. Zároveň som sa chcel zamyslieť nad absurdnosťou našich činov a konaní. Pozrieť sa na seba. Aby sme boli schopný sebareflexie a v uvedomovaní si stratu obyčajných hodnôt, ktoré sú v našom živote nesmierne dôležité, inak sa cítime stratení. Ako je láska, pokora, tolerancia, všímavosť jeden na druhého, skromnosť, to že jeden druhého nepodrazíme, otvorenosť, priamosť, priateľstvo, slušnosť... Je to aj akoby autoportrét vecí ktoré sa ma dotýkajú a tým že ich nakrúcam snažím sa o nich dozvedieť čo najviac. Preto vlastne aj nakrúcam filmy, lebo neopakovateľní autentickí ľudia poznačení iróniou života sú knihy ktoré nikde nekúpíte...

Ako dlho váš film vznikal?

Nakrúcanie začalo v roku 2001. Vtedy som zachytil prvé diania na hranici a v dedinke. Čakal som na rôzne udalosti v dedinke a keď som mal už rozohrané jednotlivé osudy už som ich len sledoval v skutočnom dianí v ich živote. Takto som zaznamenával dedinku a osudy jej obyvateľov sedem rokov.

Osudy obyvateľov Slemeniec ste prestali zaznamenávať v roku 2007.

Zaujímate sa o dedinu aj naďalej, ste v kontakte s protagonistami filmu?

Bohužiaľ len s niektorými. Dedinka je na Ukrajinskej hranici a to je tam a späť okolo 1000 km. Takže časovo je to náročné. Ale zavolám si niekedy s Tiborom Tóthom. A hlavne už žijem inými filmovými a postavami, tak sa musím naladiť akoby na iný pocit.

V čom vám vyhovuje časozberná metóda nakrúcania dokumentov?

Dlhodobý zber materiálu pre mňa znamená byť čo najbližšie k pravde. Niekedy to môže byť veľké riziko, čo bolo aj v prípade My zdes, alebo Hranice, lebo som nevedel, aký koniec príbeh bude mať. Stálo ma to veľa nervov, ale už sa radšej púšťam do istejších vecí. Ako teraz napríklad som začal nakrúcať Róma Sendreia, ktorý ide do politiky do volieb. No nejako už len dopadne... Ale je to aj o tom že keď sledujete dlhodobo jeden priestor, alebo človeka tak sa vám ukáže v rôznych podobách, plastickejši, dramatickejši, spoznáte ho a vidíte ako aj v bežnom živote kamarátov a ľudí okolo seba dôvernejšie. A to znamená intímnejšie a vtedy ma to baví.

JAROSLAV VOJTEK (1968, Žilina)

Absolvent Filmovej a televíznej fakulty VŠMU v Bratislave (1994 -1999),
odbor: réžia dokumentárneho filmu u prof. Dušana Hanáka.

Réžia hraného filmu:

Rojkovia (1999) - poviedka z celovečerného hraného filmu **Sedem statočných**
účasť v súťaži na MFF Karlove Vary 2000

Réžia dokumentárnych filmov:

Slepá viera (1993) - portrét hrobára oddaného socialistickým ideálom

Keby bol hlas zvonu čarovný (1994) – portrét posledného žijúceho zvonára

Vlasy II (1995) - portrét farára s novými ideálmi,

Cena Literárneho fondu, Cena VŠMU

Strom (1995) - o človeku a strome, ktorý bol darovaný Vatikánu

Nepozná ona mňa, ani ja ju...(1996) - - o nezmieriteľnom vzťahu 2 ľudí aj po 30 rokoch, Prémia Igric za dokumentárny film, Cena VŠMU

Kameň po kameni (1997) - o nadšencovi, ktorý rekonštruuje zrúcaninu hradu a verí v ideály komunizmu, Čestné uznanie Etnofilm Čadca

Vtedy na východe (2000) - o dedinke, v ktorej sa zjavovala Panna Mária,

Prémia Igric za dokumentárny film, Cena Literárneho fondu

Nechcené deti (2001) - cyklus dokumentov o deťoch z detských domovov

Akvárium (2001)- o kosovských utečencoch žijúcich v športovej hale v Belehrade,
Čestné uznanie Etnofilm Čadca

Blázonko (2003) - o živote človeka s psychiatrickým a duševným narušením,
Prémia Igric

My zdes (2005) - film sleduje osudy kazašských Slovákov, ktorí sa po 40-tich rokoch strávených v Kazachstane rozhodli presťahovať na Slovensko

Výber filmu do súťaže dokumentárnych filmov na MFF Karlove Vary 2005, Hlavná cena za najlepší film - Medzinárodný filmový festival dokumentárnych filmov o ľudských právach Jeden svet Praha 2006, Cena slovenskej filmovej kritiky 2006 v kategórii Ostatná filmová tvorba, Igric za filmovú a televíznu dokumentárnu tvorbu 2006 - za scenár, kameru a réžiu, Cena Ruda Slobodu 2006, nominácia na cenu - Medzinárodný filmový festival Syrakúzy, USA 2006, Veľká cena AFO - Medzinárodný filmový festival Academia film Olomouc 2006, Cena pre najlepší európsky film - MFF Astra Film Fest Sibiu 2006, Cena poroty - Strieborný turoň - MFF Etnofilm Čadca 2006, nominácia na cenu Slnko v sieti v kategórii Najlepší dokumentárny film 2004-2005, Grand prix za najlepší film Medzinárodné dni dok. filmu „Križovatky Európy“, Lublin 2007, Hlavná cena na 5. MFF „Shaken Zhuldyzdary“ Alma-Ata (Kazachstan) 2007

Cesta za snom (2006) - dokumentárna esej o hľadaní slovenského sna v rokoch 2004–2006

Malá domov (2008) - príbeh rómskeho chlapca, ktorý sa chce zúčastniť medzinárodného futbalového turnaja v srbskom Kragujevac
Cena festivalu Jeden svet 2008 za slovenský dokumentárny film

**ROZHOVOR
S MAREKOM LEŠČÁKOM,
scenáristom a dramaturgom filmu**

Čo ťa ako dieťa hraného filmu priťahuje na dokumente?

Dokumenty robím v podstate od skončenia školy paralelne s hraným filmom. Fascinuje ma tej práci živý kontakt s realitou ktorý mi pomáha aj pri práci na hranom filme. Paradoxne posledné filmy ktoré som robil, My zdes alebo Slepé lásky sa pohybujú v hraničnom pásme medzi dokumentárnym filmom a hraným filmom. Každopádne v princípe si myslím , že je jedno či hraný film alebo dokument dôležitá je téma filmu. Rozhodnutie či hraný film , dokument alebo niečo medzi tým je len výber vhodnej metódy ako sa jej zmocniť.

Čo bolo pre teba ako dramaturga a spoluautora zaujímavé na práci pri filme Hranica?

Fascinujúci bol pre mňa vôbec fakt, že na našom území existuje dedina umelo rozdelená hranicou pripomínajúca svojim spôsobom východný a západný Berlín. Najdôležitejšou úlohou bolo nájsť vyvážený pomer medzi historickými faktami, teda zmapovaním takmer päťdesiatych rokov čo bola dedina rozdelená a živou súčasnosťou. Teda snahou obyvateľov o vytvorenie bránky v spojení s ďalšími témami ako nezamestnanosť, prevádzachstvo a ďalšími ktoré sú prítomné vo filme v príbehoch reálnych ľudí.

Prečo časozberný spôsob?

Časozberný spôsob prirodzene vyplynul so spoznávania priestoru na slovenskej a na ukrajinskej strane hranice a snahou obyvateľov o otvorenie priechodu. Postupne sa nám odkrývali jednotlivé postavy a snažili sme sa zachytiť ich osudy tak, aby záver filmu bol prirodzený a vyplynul akoby z reálneho života. To sa stalo po otvorení priechodu medzi oboma rozdelenými dedinami. Paradoxné je, že v čase keď bol priechod otvorený, boli už všetky staré väzby medzi rodinami popretrhane a viac ako obyvatelia sa z priechodu tešili kšeftári a priekupníci.

MAREK LEŠČÁK (1971, Bratislava)

Absolvent magisterského odboru na katedre dramaturgie a scenáristiky FTF VŠMU pod pedagogickým vedením doc. Lea Štefankoviča.

V súčasnosti pôsobí na FTF VŠMU ako pedagóg v ateliéri dramaturgie a scenáristiky. Je členom Slovenskej filmovej a televíznej akadémie a člen Českej filmovej a televíznej akadémie.

Scenáristická hraná tvorba:

Bratia (1995) TV; scenár s Martinom Šulíkom) - 3. cena v scenáristickej súťaži Le Manuscript de Vercorin 1995 (Švajčiarsko)

Záhrada (1995) – (spolu s Martinom Šulíkom a Ondrejom Šulajom),
Cena divákov - 44. MFF Mannheim-Heidelberg 1995, Hlavná cena - 5. Festival mladého východoeurópskeho filmu Cottbus 1995, Osobitná cena publika - MFF Belfort 1995, Osobitná cena poroty - 13. Festival mladého filmu Cinema GIOVANNI Turín 1995, Osobitná cena poroty - 30. MFF Karlove Vary 1995, Osobitná cena poroty Medzinárodnej federácie filmových klubov (FICC), 2. miesto v diváckej ankete, Hlavná cena Medzinárodnej poroty filmových novinárov FIPRESCI, Hlavná cena ekumenickej poroty - 30. MFF Karlove Vary 1995, 1. cena - Prix Italia - MTF Prix Italia Bologne 1995, Hlavná cena v kategórii umeleckých hraných filmov, Cena za herecký výkon pre Zuzanu Šulajovú a Mariána Labudu - 5. MFF slovanských a pravoslávnych národov Zlatý bohatier Minsk 1996, Český lev 1995 - za najlepší mužský herecký výkon vo vedľajšej úlohe Mariánovi Labudovi, za najlepší výtvarný počin vo filme Františkovi Liptákovi, za najlepší scenár Marekovi Leščákovi, Martinovi Šulíkovi, Ondrejovi Šulajovi za najlepšíu réžiu Martinovi Šulíkovi a za najlepší film roku 1995, Cena českých filmových kritikov 1995 udelená pri vyhlasovaní Českého leva 1996, Cena Slovenskej filmovej kritiky 1995 za film Záhrada režisérovi Martinovi Šulíkovi, Prémia SFZ, ÚSTT a LF SR v oblasti hraného filmu - Mariánovi Labudovi za herecký výkon za rok 1995, Igric 1995 režisérovi Martinovi Šulíkovi (udelený v r.1996), Osobitná cena poroty, Cena divákov a Cena departmentu Loire 2. Festival európskeho filmu Saint Etienne 1996

Orbis pictus (1997) -(spolu s Martinom Šulíkom a Ondrejom Šulajom)

Cena mieru - Festival stredoeurópskeho a východoeurópskeho filmu
Alpe Adria Cinema Terst 1998, Špeciálna cena poroty - Medzinárodný filmový festival Mannheim 1997, Cena slovenskej filmovej kritiky za hraný film (udelený KFN SSN), Cena Igric (výročná cena LF, SFZ a ÚSTT) za réžiu Martinovi Šulíkovi a Cena Igric za kameru Martinovi Štrbovi 1997

Praha očima (1998)- epizóda Obrázky z výletu v poviedkovom filme (spolu s Martinom Šulíkom a Ondrejom Šulajom)

Cena za najlepšíu réžiu – **Medzinárodný filmový festival v Káhire 1999**

Zázrak (2004) - epizóda z poviedkového filmu **Vision of Europe**(spolu s Martinom Šulíkom) video 5 min, jedna z poviedok filmu, v ktorom 25 európskych filmárov zachytáva svoju víziu Európy.

Sinečný štát (2005) - (spolu s Martinom Šulíkom) - Hlavná cena Zlatý leďňáček – Prehliadka českých filmov Finále Plzeň, Trilobit Cena Fites a mesta Beroun 2005, Český lev za najlepšíu hudbu a strih výročné ceny ČFTA Český lev 2005, Cena divákov na 5. festival du film Slovaque 2005 Cran Gevrier, Cena FIPRESCI na 6. ročníku festivalu goEast vo Wiesbadene 2006, Cena za scenár na 12. Festival Filmowom i Artystycznym Lato filmow Torun 2006, Great prize to the Best film na IV. Festival Internacional del Cine Pobre, Gibara, Cuba, Cena mesia Piešťany na filmovom festivale CINEMATIC v Piešťanoch, IGRIC za hranú tvorbu v roku 2005, Cena pre najlepšího herca na festivale Európskych filmov v Mladej Boleslavi , Ocenenie Slnko v sieti za najlepší film, scenár, réžiu, hudbu, strih

Scenáristická dokumentárna tvorba:

Vtedy na východe (2002) 35mm, 40 min, réžia: J.Vojtek

O zázraku ktorý rozdelil východoslovenskú obec Litmanová,

Prémia Slovenského literárneho fondu za dokumentárny film 2002, Cena Etnofilm Čadca 2002

My zdes (2005) – celovečerný dokument 35mm , 76min, réžia : J.Vojtek, film sleduje osudy kazašských Slovákov, ktorí sa po 40-tich rokoch strávených v Kazachstane rozhodli presťahovať na Slovensko.

Výber filmu do súťaže dokumentárnych filmov na MFF Karlove Vary 2005, Hlavná cena za najlepší film - Medzinárodný filmový festival dokumentárnych filmov o ľudských právach Jeden svet Praha 2006, Cena slovenskej filmovej kritiky 2006 v kategórii Ostatná filmová tvorba, Igric za filmovú a televíznu dokumentárnu tvorbu 2006 - za scenár, kameru a réžiu, Cena Ruda Slobodu 2006, nominácia na cenu - Medzinárodný filmový festival Syrakúzy, USA 2006, Veľká cena AFO - Medzinárodný filmový festival Academia film Olomouc 2006, Cena pre najlepší európsky film - MFF Astra Film Fest Sibiu 2006, Cena poroty - Strieborný turoň - MFF Etnofilm Čadca 2006, nominácia na cenu Slnko v sieti v kategórii Najlepší dokumentárny film 2004-2005, Grand prix za najlepší film Medzinárodné dni dok. filmu „Križovatky Európy“, Lublin 2007, Hlavná cena na 5. MFF „Shaken Zhuldyzdary“ Alma-Ata (Kazachstan) 2007

Cesta za snom (2006) dokumentárny film, 50min. r. J.Vojtek, dokumentárna esej o hľadaní slovenského sna v rokoch 2004–2006, Prémia Literárneho fondu

Slepé lásky (2008) celovečerný dokument, 77 min., r. J.Lehotský

CICAE Cena artových kín 40. Directors' Fortnight, Cannes 2008, Národná nominácia na cenu Americkej filmovej akadémie v kategórii najlepší cudzojazyčný film 2008, nominácia na Cenu za najhodnotnejší dokumentárny film roka Ocenenia Cinema for Peace, Berlinale 2009, Zlatá tajga 7. Filmový festival Spirit of Fire Chanty-Mansijsk 2009, Zlaté oko za najlepší dokumentárny film 4. Zurich Film Festival 2008, Cena FIPRESCI 10. Filmový festival Motovun 2008, „Objav roka“ - Zvláštne uznanie poroty, 5. MFF Reykjavík 2008, Grand Prix Cinesonne, 10. Festival európskeho filmu v Essonne 2008, Zvláštne uznanie v kategórii Dokumentárny film 6. FIICO Medzinárodný filmový festival Mexico City, Cena za originalitu a inovatívnu réžiu - 3. Emotion Pictures Festival, Atény 2009, Zvláštne čestné uznanie poroty 5. Medzinárodný festival dokumentárnych filmov Play-Doc Tui, Cena primátora mesta Trenčianske Teplice Artfilm 2008, Cena divákov pre najlepší dokumentárny film, 20. Filmový festival Terst 2009, Najlepší dokumentárny film, 9. festival „Songes d'une nuit“ v Paríži 2008, Najlepší romantický dokument Ceny Fringe Report 2009, Slovenský film roka Kinema film roka 2008, Cena riaditeľa festivalu -15. Etnofilm Čadca 2008, Zvláštna cena za prínos slovenskej kinematografii ASFK 2009, Prémia za dokumentárnu tvorbu, Národná filmová cena IGRIC 2009, Cena filmovej kritiky IGRIC 2009

Malá domov (2008) – dokumentárny film, réžia: J.Vojtek - príbeh rómskeho chlapca, ktorý sa chce zúčastniť medzinárodného futbalového turnaja v srbskom Kragujevaci
Cena festivalu Jeden svet 2008 za slovenský dokumentárny film

Dramaturgia:

Nechcené deti (2002) - 10 dielny cyklus filmov o deťoch z detských domovov

My zdes (2005) - celovečerný dokumentárny film , r. J. Vojtek

Standard Bastard (2006) - audiofilm, r. M. Balog

Slepé lásky (2008) - celovečerný dokumentárny film, r. J. Lehotský

Hranica (2009) – celovečerný dokumentárny film, r. J. Vojtek

Publikačná činnosť:

O. Šulaj, M. Leščák, D.Dušek, M. Šulík

5 scenárov – vydal Slovenský filmový ústav 2003

ROZHOVOR S TOMÁŠOM STANEKOM, kameramanom filmu

Čo ťa baví na dokumente?

Baví ma neustála zmena... téma sa vyvíja, neraz za pochodu. noví ľudia, situácie. Baví ma aj, že ide o skutočné životné situácie je dosť pravdepodobné, že bez toho, aby som točil dokumenty by som sa s týmito ľuďmi a ich príbehmi nestretol. Kameramansky mi práca na dokumente dáva väčšiu voľnosť, rád reagujem na nové podnety a aj nepredvídateľné situácie, často musím rýchlo reagovať, čo bolo pri točení Hranice o to ťažšie, že som nerozumel jazyku (maďarskému). Nepochybne rád pracujem na dokumente aj preto, že spolupracujem s fajn režisérmi - vyhranenými osobnosťami.

Nevadí ti zdĺhavý spôsob práce?

Nie, naopak, baví ma vracat' sa na tie isté miesta a pozorovať zmeny. Je vždy dobre vracat' sa na tie iste miesta po dlhšom čase a vidieť všetko s odstupom.

Aky bol rozdiel práce na Hranici a hranom filme?

Veľký, už len to, že hranicu sme robili niekoľko rokov a na hranom filme robíš mesiac, dva, tri.

Už vieš po maďarsky?

Stále nie, jediné čo som sa naučil bolo slovo "borzastó" - to znamená hrôza....

TOMÁŠ STANEK (1980, Bratislava)

Vyštudoval odbor fotografie na SUPŠ a kameru na VŠMU v Bratislave, rok študoval kameru na FAMU v Prahe. Ako kameraman sa venuje najmä tvorbe dokumentárnych filmov, reklám a videoklipov.

Dokumentárne filmy:

Dokumentárny film o situácii v povojnovom Kosove (2000)

(rež. Juraj Johanides)

Čačipen (2001) Pravda – Policajt Projekt krátkych dokumentov (rež. Marián Blecha)

Záchranári Making of... (2001) (rež. Vladimír Michálek)

Pravdivá história o Jurovi Jánošíkovi Making of... (2002) (rež. Agnieszka Holand)

Ztracená dovolená (2006) - Dokument o 6 aziatoch a ich 756 –tich stratených fotografiách (rež. Lucie Králová)

Legia patria nostra (2007) - dokument o českých dobrovoľníkoch ktorí slúžili v cudzineckej légii (rež. Lucie Králová)

Cesta Magdalény Robinsonovej (2008) - dokument o významnej slovenskej fotografke (rež. Marek Šulík)

Hrané filmy a televízia:

Supperman (2003), (r. Albert Vlč) hraný stredometrážny film

Okno (2003) (rež. Karel Coma) krátky film

Místo v životě (2006-2007) (rež. Jiří Chlumský) TV seriál pre TV NOVA, 2nd camera

Eden (2006-2007) (rež. Jiří Chlumský) TV seriál pre Českú televíziu, 2nd camera,

Tričko (2006) (rež. Martin Fazeli) krátky film

Mesto tieňov (2007) (rež. R. Šveda, P. Bebjak) TV seriál pre TV Markíza – 2nd unite

Ocenenia:

2000: Cena za kameru Študentský filmový festival Áčko

2002: film Chat Student Film Festival Munich, Germany

2007: Award for best documentary film 42nd KVIFF Karlovy Vary
film Ztracená dovolená

Dandelion Award - Najlepší dokumentárny film - Banja Luka International Film Festival, film Ztracená dovolená

ROZHOVOR S MAROŠOM ŠLAPETOM, strihačom filmu

V čom je základný rozdiel v prístupe k materiálu hranému a dokumentárnemu?

Z pohľadu strihača, ani veľmi nie je rozdiel medzi strihom hraného a dokumentárneho filmu. Strihač sa musí snažiť z toho čo má k dispozícii, z natočeného materiálu, urobiť fungujúci príbeh. A to rovnako pri dokumentárnom a aj pri hranom filme. Hádám, len pri dokumente je možno ešte viac práce ako pri hranom.

Prečo si sa nechal nahovoriť aj na prácu v dokumente, čo to pre teba dokument je?

Pri práci na dokumentárnom filme je zaujímavé to, že miera satisfakcie z výsledku môže byť pre strihača väčšia. Aj miera voľnosti, ktorú má strihač je väčšia. Najprv nie je skoro nič, len nápad – námet, a vo výsledku je film! Pri strihu dokumentárneho filmu sa strihač často dostáva do polohy spoluscénaristu. Vzhľadom na to, že neexistuje scenár v pravom slova zmysle. Ale určite je to vyvážené ohromným množstvom práce. Často krát to súvisí aj s množstvom natočeného materiálu. Pri časozberných dokumentoch ho je väčšinou požehnane. A to vždy chce čas. Ale určite by som sa nechcel orientovať iba na dokumentárne filmy. Predsa len, ten skutočný svet, je často krát príliš smutný a krutý. A niekedy by som rád urobil aj nejaký veselý film... Teda najskôr asi nie dokumentárny. A okrem toho: ľudia majú radi ilúzie, ľudia ich dokonca potrebujú. Ale ak je dokumentárny film dobrý, pri sledovaní v kine by to malo byť jedno, že či je to, na čo sa divák pozerá dokumentárne, alebo hrané, hlavne nech je to dobré.

V čom bola práca na filme Hranica zaujímavá, ťažká ?

Už si ani presne nepamätám kedy sme začali prácu na tomto projekte. V priebehu rokov sa na nás valilo kvantum natočeného materiálu. Hodiny a hodiny rozhovorov, natočených s postavami žijúcimi v Slemenciach. A väčšina z nich samozrejme v maďarčine... A my sme s Jarom Vojtekom a Marekom Leščákom len smutne sedeli v strižni a ničomu sme nerozumeli... Až sa k nám pripojila strihačka Zuzana Cséplő.

Bez nej by sme to asi nikdy nedorobili. Tá jazyková bariéra bola pri práci na tomto filme asi naozaj to najťažšie.

Tento film je zaujímavý aj v tom, že je tu vlastne hlavná postava priestor, miesto, teda dedina. Ja som sa snažil nech sa tam dostane čo najviac z atmosféry toho priestoru. A aj vďaka nášmu výbornému kameramanovi Tomášovi Stanekovi sa to podarilo. Veľmi zaujímavá bola aj tá časozbernosť. Sami sme s napätím sledovali, ako sa situácia v Slemenciach bude vyvíjať. Otvoria priechod, neotvoria... Čas nám ponúkol okrem súvislostí s historickými zmenami aj vývoj v jednotlivých ľudských osudoch našich postáv. Myslím, že aj vďaka tomu sa podarilo urobiť film, ktorý zachytáva určitú časť dejín, no je zároveň nadčasový a rozpráva o ľudských osudoch. Pre mňa osobne je tento film veľmi silným príbehom s univerzálnym posolstvom.

Pri práci na ňom som niekoľko krát zažíval svoje súkromné katarzie. Najprv po dostrihaní servisky, keď sa predou mnou ukázal celý príbeh. Neskôr po konečnom farebnom vykorigovaní, keď som si priam fyzicky uvedomil vizuálnu kvalitu tohoto filmu. Ďalšia katarzia sa dostavila po dokončení mixáže aj s komponovanou hudbou. Veľmi sa teším, že tá atmosféra a život priestoru tohoto filmu je takmer skutočný. Teda, neostáva mi nič iné len pochváliť všetkých spolupracovníkov: okrem režiséra Jara Vojteka, scenáristu Mareka Leščáka, aj tých ďalších na ktorých sa niekedy zabúda: kameramana Tomáša Staneka, strihačku Zuzanu Cséplő, hudobného skladateľa Petra Grolla a zvukára Mareka Lacenu.

Už si sa naučil po maďarsky? :-)

Po maďarsky som sa stále nenaučil. Napriek tomu, že od našej spoločnej práce na filme hranica, som sa podieľal na ďalšom filme s maďarským dialógmi. Tento krát hranom. Ale už si aspoň postupne rozširujem slovnú zásobu. Už viem: munkás a kedves gyerekek!

MAROŠ ŠLAPETA (1972, Bratislava)

Absolvent odboru strihová skladba na VŠMU v Bratislave v roku 2004.

Quartétto (2001) strih celovečerného hraného filmu (produkcia – Charlie´s, réžia Laura Siváková), Cena divákov na 4. MFF Bratislava, Igric 2003 v kategórii televízna a dramatická tvorba, Bronzové hrozno na Lubušskom filmovom lete 2003 v Lagowe

Cez prah (2001) - strih krátkeho hraného filmu; súčasť poviedkového filmu, réžia Róbert Šveda, produkcia ARS Media), Zlatá medaila na Brnenskej šestnástke 2003

Spáč (2001) - 16mm krátky hraný film; scenár, réžia, strih

Akvárium (2001) (strih dokumentárneho filmu; réžia Jaro Vojtek, produkcia Leon); čestné uznanie Etnofilm Čadca 2002

Nechcené deti (2001) (strih dokumentárnych filmov; réžia Jaro Vojtek, Peter Filo, Milan Balog; produkcia Media 3)

Zmenšenina (2002) (krátky hraný film; scénár, réžia, strih); Illumination, Filmový festival Helsinky 2003; Mediawave, International Festival of Visual Art 2003, Győr, Letní filmová škola Uherské Hradište 2002, festival Áčko 2003; Projekt kulturní festivalček 2003, Ústí nad labem, ČR; 22. Festival krátkých filmov „Tous courts“ – Aix-en-Provence

Tolerancia cudzie slovo? (2002) (strih dokumentárnych filmov, réžia Jozef Banyák, Tomáš Kaminský; produkcia Monarch, Barok)

- Občan a demokracia: Sloboda prejavu (2002)** (strih série dokumentárnych filmov; réžia Róbert Šveda; produkcia Media 3)
- Nie je nám to jedno (2002)** (strih; predvol.kampaň; réžia Jaro Vojtek; produkcia Leon)
- Blázonko (2003)** (strih dokumentárneho filmu; réžia Jaro Vojtek; produkcia Media 3),
Prémia za humanistické posolstvo a netradičný pohľad Igric 2003
- Hlad (2003)** (krátky hraný film; scénár, réžia)
- Ilja (2003)** (strih dokumentárneho filmu; réžia Ivan Ostrochovsky)
- Európa (2003)** (strih série dokumentárnych filmov – súčasť predpreferendovej kampane o vstupe do EU, réžia Ján Stračina; produkcia Monarch)
- Cesty do stanice (2004)** (strih dokumentárneho filmu; réžia Róbert Šveda)
- Čas mesta – mesto v čase (2004)** (réžia filmu o Bratislave; produkcia Protos production; v realizácii)
- My zdes (2005)** (strih celovečerného dokumentárneho filmu; réžia Jaro Vojtek, produkcia LEON Productions); Jeden Svět, Praha 2006, hlavná cena, Cena ministra kultury České republiky; Akademia film Olomouc, Olomouc 2006, hlavná cena; Cena Rudolfa Slobodu, Slovenský literárny fond; Igric 2005, Najlepší dokumentárny film, Slovenský filmový zväz; Cena za najlepší európsky film, Medzinárodný filmový festival v Sibiu 2005, Rumunsko; Strieborný Turoň, Etnofilm Čadca 2006; Cena slovenských filmových novinárov 2006; Grand prix, IFF Rozstaje Europy Lublin, Poľsko 2007; MFF Karlovy Vary 2005; MFF Bratislava 2005; súťažná prehliadka na Medzinárodnom filmovom festivale Jihlava 2006; Nominácia na „Best dokument festival film and video“ Syracuse 2006; Filmový festival „Finále“ Plzeň 2006; Súťažná prehliadka Buenos Aires 2006; Výberová prehliadka európskych filmov „Verdo 3“; Filmová prehliadka Moskva „Panorama“ 2005; ; Hlavná cena, najlepší dokumentárny film, Medzinárodný filmový festival Alma-ata, Kazachstan 2007
- Malí bojovníci (2005)** (strih dokumentárneho filmu; réžia Martina Saková); Čestné uznanie za dokumentárny program 18. medzinárodný televízny festival programov pre deti a mládež Prix Danube Bratislava 2005
- Menšie zlo (2005)** (strih dokumentárneho filmu; réžia Ivan Ostrochovský); Prémia SFZ, ÚSTT a Literárneho fondu v kategórii Filmová a televízna dokumentárna tvorba – Ivan Ostrochovský „za originálny dokumentárny prístup v zobrazení závažnej spoločenskej udalosti vo filme Menšie zlo“ (cena udelená v roku 2005 za audiovizuálnu tvorbu roku 2004)
- Nebo, peklo, zem...(2005)** , strih celovečerného hraného filmu (réžia Laura Siváková; produkcia Trigon productions, v realizácii)
- Sluneční stát, aneb hrdinové robotnické třídy (2005)** (asistent strihu, réžia Martin Šulík, strih Jiří Brožek, produkcia První veřejnoprávní a Titanic)
- Konečná stanica (2005)** (asistent strihu, réžia Jiří Chlumský, strih Peter Kordáč, produkcia JMB film productions)
- Cesta za snom (2006)** (strih, spoluscénárista a produkcia dokumentárneho filmu; réžia Jaro Vojtek); Art film, Trenčianske Teplice, 2006; Medzinárodný festival dokumentárnych filmov, Jihlava, 2006
- Návrat bocianov (2006)** (strih celovečerného hraného filmu, réžia: Martin Repka, produkcia: Sen film /SR/, Stoked film /Nemecko/, Hoodoo production /ČR/)
- Ďalšie dejstvo (2007)** (strih strednometrážneho hraného filmu; réžia Mátyás Prikler),
Cena Igric 2007 za televíznu tvorbu, Cena Literárneho fondu
- E.F.K.O. (2007)** (strih série krátkych dokumentov o závislostiach; réžia Filip Fabián, produkcia Uptown production)
- Ladislav Chudík (2008)** (strih dokumentárneho filmu; réžia Patrik Lančarič, produkcia Maya, STV)
- Sneženky a machři po 25 letech (2008)** (strih hraného filmu; 90 min.; réžia Viktor Tauš, produkcia Pragofilm, STV)
- Juraj Kubánka (2008)** (strih dokumentárneho filmu; 50 min.; réžia Mátyás Prikler, produkcia OZ Kubánkov sen, STV)
- Sestry (2008)** (strih hraného filmu; réžia Martin Repka, produkcia Česká televize)

Identity Petržalky (2009) (strih dokumentárneho filmu; réžia Juraj Chlpik)

Malý zúrivý Robinson (2009) (strih dokumentárneho filmu; réžia Tina Diosi, produkcia Furia film)

ROZHOVOR SO ZUZANOU CSÉPLÖ, strihačkou filmu

Čo si myslíš o tom že Slovák natočil film o Maďaroch žijúcich na slovensko-ukrajinskej hranici?:-)

A vedel vôbec ten Slovák o tých Maďaroch, alebo sa o nich dozvedel len na mieste činu, a ako správny dokumentarista "chytí stopu,,," zabudol na národnosť a už ho tie ľudské príbehy nepustili. :-)

Radšej striháš hraný, alebo dokumentárny film?

Hraný či dokumentárny? Hm....najradšej "dobrý film" :-) so silným príbehom. Pre mňa je vzrušujúci hlavne ten proces "tvorby", ako sa z haldy nakrúteného materiálu "stane" príbeh. Bonusom pri tomto kúzle sú prajní, tolerantní, múdri, vnímaví spolubojovníci! / Po užitočnej "hádke" hor sa na pivčo :-)

V čom malo zmysel, že film vznikol ?

Bohužiaľ, sa ukázalo, že nezmyselné hranice /a nie len tie z ostatného drôtu/ sa stavajú aj dnes, v 21.storočí, aj keď na začiatku nakrúcania to vyzeralo celkom nádejne.

Čo bolo najťažšie a čo najvtipnejšie na práci s filmom Hranica?

Pracné ale nutné: vyselektovať materiál. Ťažké, ale potrebné: krátiť príbeh, rozlúčiť sa s niektorými postavami. Bizarné: strihať maďarský text cez telefón, keďže chalani v strižni nerozumeli ani slovo :-). Fenomenálne: štvorročný strih... funguje to! /ale len s takýmto úžasným spoluhráčom!!!/ Vtipné, ale neveriteľné: ako sa režisér aj s kameramanom pri nakrúcaní dohadujú s respondentom, či im povedal to, čo oni chceli, aby im povedal, pričom oni nevedia /?/ maďarsky, respondent slovensky . /Nooo, Jarko, ako to bolo s tým rýchlokurzom maďarčiny...katicabogárka?/ :-)
Inak vďaka za vzácnu príležitosť, spolupracovať s Vami! Bolo to obohacujúce!

ZUZANA CSÉPLÖ (1962, Bratislava)

Absolventka EF SVŠT a odboru strihová skladba na Filmovej a televíznej fakulte VŠMU v Bratislave.

Hraná tvorba:

Smutný valčík (1996) /r.J.Rihák, 16 mm/ , film ocenený Igricom
Súkromný striptíz (1996) /r.J.Rihák, 16 mm/
Opojenie z premeny (1998) /r. J.Zeman/
Ja nič neviem (1998) /r.P.Haspra/
Pohreb (1998) /r.P.Haspra/
Prstene pre dámu (1999) /r.Y.Vavrová / film ocenený Igricom
Zločin 1.,2. (1999) /r.J.Zeman/
Zabíjačka (1999) /r.M.Šulík /
Zbohom Judáš (1999) /r.M.Porubjak /
Mučivé tajomstvá (1999) /r.E.Horváth /
Zámok na juhu (2000) /r.M.Luther / cena SFZ, ÚSTT, LF SR - za réžiu, IFF Art Film
Vyhnanci (2000) /r.A.Ditrich/
Čarovala ryba 1.,2.,3. (2000) /r.Y.Vavrová/ hlavná cena v Chicagu
Okamih pravdy (2000) /r.E.Horváth/
Voľnomyšlienkar (2001) /r.P.Mikulík / ocenené Igricom
Zlatý chlieb (2001) /r.J.Zeman /
Emigranti (2001) /r.M.Porubjak/
Na konci hry (2002) /r.P.Mikulík/
Večer plný secesie (2002) /r.J.Bednárík /
Tak dávno som ti nenapísala (2003) /r.A.Horečná/ tanečný film, /35mm/
Dlhá, krátka noc (2003) /r.P.Krištúfek / ocenené Igricom , Prémia na Artfilme 2004
Ďalšie dejstvo - Következő felvonás (2006) /r.M.Prikler/ ocenené Igricom
Cinka Panna (2008) /r.D.Rapoš/ kinoverzia

Dokumentárna tvorba:

1994-2004: cyklus hudobných dokumentov: ***Vlastnými slovami, Metamorfózy***
 cyklus dokumentov: ***Variácie*** /r.Y.Vavrová/, ***Prelúdia života*** /r.J.Fajnor,
 M.Chudovský/, ***O čom je život*** /r.J.Mančušková, J.Rihák/, ***Profil*** /r.M.Ježík,
 T.Paštéka/ ***Slovenské obrazy*** /r.M.Slivka, D.Hudec, M.Ježík T.Paštéka/, ***Človek***
uprostred /r.J.Rihák, P.Hledík, J.Mančušková a i./, ***Živé duše*** /r.K.Ďurovičová/
 dokumenty: ***B.Warchal*** /r.T.Paštéka/, ***J.Filip*** /r.A.Ditrich/, ***M.Lasica, J.Satinský***
 /r.P.Hledík/ ***Nenápadný gigant J.Bednárík*** /r.Y.Vavrová/,
Beethoven (2005) /r.B.Hončariová/, ***Mednyánszky (2005)*** /r.V.Štric/
Mesto lietajúcich slov (2005) /r.M.Diossi/ ocenené Igricom
Budmerice-tajomný ostrov spisovateľov (2005) /r.P.Krištúfek/
Slovenský bigbít - 10 dielny dokumentárny seriál (2007) /r.D.Rapoš/
Posledná Maringotka (2008) /r.P.Beňovský/ kinoverzia
Ilja Zeljenka (2009) /r.I.Ostrochovský/

a mnoho ďalších inscenácií, rozprávok, detských, hudobných, literárnych programov, ako aj dokumentov, portrétov, klipov, koncertov, cestopisov a pod.

ZÁVEREČNÉ TITULKY FILMU

vo filme vystupovali

Peter Lizák
Tibor Tóth
Štefan Tóth
Pál Bocsárszky ako Vince Tóth
Rebeka Kuiková
Alexander Gilányi
Rebeka Gilányiová
Elena Hornyáková so synom
obyvatelia obcí Malé Slemence a Veľké Slemence

námet
Jaro Vojtek

scenár
Marek Leščák
Jaro Vojtek

dramaturgia
Marek Leščák

grafika
Juraj Demovič
Marcel Janovský

farebné korekcie obrazu
Peter Csordás, Studio 727

výroba 35mm kópie

Nordisk Film Post Production
VIV Media, s.r.o.

distribútor filmu
Asociácia slovenských filmových klubov

preklad dialógov
Anna Antal

asistent strihu
Jakub Fišer

asistent réžie

Mátyás Prikler

produkcia
Dávid Čorba

zvuk
Jaro Vojtek
Tobiáš Potočný

mix zvuku
Marek Lacena

mix Dolby zvuku
Robert Barčák
Marek Lacena

hudba
Peter Groll

strih
Zuzana Csépló
Maroš Šlapeta

kamera
Tomáš Stanek
Jaro Vojtek

réžia
Jaro Vojtek

producent
Mario Homolka
Dávid Čorba
LEON Productions

vo filme boli použité
amatérske zábery Petra Gilányiho
archívne video Ministerstva vnútra SR
archívne materiály z filmového archívu Slovenského filmového ústavu v Bratislave

vznik scenára podporil
Literárny fond Slovenskej republiky

výrobu 35mm kópie podporili
Úrad vlády Slovenskej republiky
Nadácia otvorenej spoločnosti - Open Society Foundation

Film bol realizovaný s finančnou podporou
Ministerstva kultúry Slovenskej republiky

Špeciálne poďakovanie
Tibor Tóth a jeho rodina

Ďakujeme
Marek Šulík
Peter Kerekes
Peter Dubecký
Silvia Dubecká
Jano Meliš
Robo Karovič
Laco Dedík
Ďuro Tomík
Tomáš Hučko
Silvia Dydňanská

Občianske združenie ARTILERIA
Studio 727
Úrad hraničnej a cudzineckej polície MV SR

© LEON Productions, spol. s r.o.
2009

www.hranica.sk